

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΜΗΡΙΚΗ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

[ΡΑΨΩΔΙΑ Ν. ΣΤΙΧ. 93-441]

ΕΚΔΟΣΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ
ΓΙΑ ΤΟ Β'. ΠΑΝΙΟΝΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΙΘΑΚΗΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ Κ. Μ. ΓΡΑΨΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1938

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΜΗΡΙΚΗ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

[ΡΑΨΩΔΙΑ Ν. ΣΤΙΧ. 93-441]

ΕΚΔΟΣΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ
ΓΙΑ ΤΟ Β'. ΠΑΝΙΟΝΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΙΘΑΚΗΣ

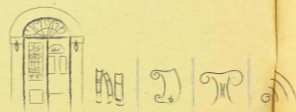
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ Κ. Μ. ΓΡΑΨΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1938

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΤΥΠ. Α. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗ
ΣΟΛΩΝΟΣ 141. ΑΘΗΝΑΙ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΓΕΛΟΥΡΙΟΥ

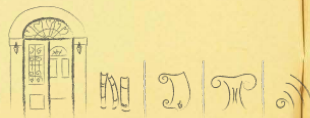
ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἐκδοτὴ ἀνεκδοτῆ μεταφράσει τῆς Ὀδύσσειας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔχω ἐκδώσει μέχρι σήμερον μόνον τὴν ραψωδίαν Α, ἔκρινα χρήσιμον μὲ τὴν εὐκαιρίαν ποῦ γίνεται στὴν Ἰθάκῃ τὸ Β'. Πανιώνιον Συνέδριον νὰ ἐκδώσω τὴν ραψωδίαν Ν εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται λόγος γιὰ διάφορα ζητήματα τῆς νήσου τοπογραφικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς θὰ ἀσχοληθῆ τὸ Συνέδριον.

Ἀθήνα Αὐγούστου 1938.

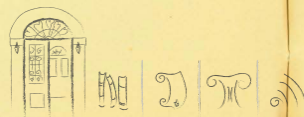
Κ. Μ. ΓΡΑΨΑΣ

τά φωτοροδοκάλια της πρώτομηναίε στήν πλάση
τότες τὸ πλοῖο σκίζοντας τῆς θάλασσας τὰ πλάτια
ζύγωσε πιά καὶ στὸ νησί 'πόδισε τοῦ 'Οδυσσεά.
Καὶ στῆς 'Ιθάκης τοὺς γιαλοὺς βρῖσκεται τὸ λιμάνι
ποὺ τοῦ θαλάσσιου γέροντα τοῦ Φόρκυνου τὸ λένε·
κι' ἀπὸ τὴν ἀκροθαλασσιὰ μακρὰ στὸ πέλαο βγαίνουν
δυσὸ κάβοι μὲ πολλοὺς γκρεμοὺς καὶ μ' ἄγρια πετροβράχια
ποὺ στὴ μπασιὰ τοῦ λιμανιοῦ χαμηλωμένοι πᾶνε
κι' ὄξω τὸ θαλασσόκυμα, ποὺ σκῶνουν οἱ ἀνέμοι,
οἱ μανιασμένοι κι' ἄγριοι, 'μποδίζουν καὶ κρατᾶνε·
κι' ὅλα τὰ καλοθάλασσα καρᾶβια ποὺ θὰ φτάσουν
μὲς στὸ λιμάνι μπαίνουνε κι' ἀραξοβόλι ρίχνουν

χωρὶς σκοινιά νὰ δέσουνε ἀπ' τῆς στεριάς τὶς ἄκρες.
Καὶ στὴν κορφὴ τοῦ λιμανιοῦ ἔληα μακρόφυλλη εἶνε
κι' ἐκεῖ κονιά της ὁμορφῆς στὴ θαμποκαταχνιά του
σπήλαιο ποῦναι τῶν Νυμφῶν τὸ ἱερὸ λιμέρι
ποὺ Ναϊάδες τὶς καλοῦν καὶ θεοκόρες εἶνε.
Πέτρινα μέσα βρῖσκονται κροντήρια καὶ λαγήνια
ποὺ τὸ γλυκό, τὸ μέλι τους, ἡ μέλισσες 'πιθώνουν,
κι' ἀκόμα πέτρινοι ἀργαλεῖοι μεγάλοι ποὺ ὅλο ὑφάδια
'φαίνουν ἢ Νύφαις ἄλικα, θάμα γιὰ νὰ τὰ βλέπης,
κι' ἀστείρευτες νεροπηγὲς παντοτεινὰ τὸ λούζουν·
καὶ δυσὸ μπασιᾶς ἔχει ἢ σπηλιά· πρὸς τὸ Βορηᾶ ἢ μία
ποὺ αὐτὴν μονάχα ἀνθρώπινα ποδάρια τὴν πατοῦνε

κι' ἡ δεύτερη πρὸς τὸ Νοτιᾶ καὶ στοὺς θεοὺς ἀνήκει
δὲν τὴ διαβαίνουν ἄνθρωποι παρὰ τῶν ἀθανάτων
ὁ δρόμος εἶνε κι' ἡ μπασιά γιὰ τῆς σπηλιᾶς τὰ βάρη.
Αὐτὸ τὸ μέρος ξαίροντας οἱ ναῦτες ἀπὸ πρῶτα
ἐκεῖ καλοποδίσανε· κι' ἐχώθηκε τὸ πλοῖο
καθὼς μὲ φόρα ζύγωνε κατάμεσῆς στὴν ξέρα,
γιατὶ μὲ τὰ κουπιὰ μ' ὀρμὴ οἱ ναῦτες τοῦ τὸ σπρωχναν,
κι' αὐτοὶ στὴν ἀκροπελαγιά ξεπεταχτήκαν ἔξω.
Κι' ἀπ' τὸ καρᾶβι, τὸ βαθύ, πρῶτα τὸν Ὀδυσσεά,
ὅπως βαθειοκοιμώτανε στὸ στρωῶμα ξαπλωμένος
καὶ κατασκεπασμένονε μὲ τὸ ψιλὸ σεντόνι,
τὸν ἀλαφροσηκώσανε κι' ὕστερα τὸν ἀφήσαν

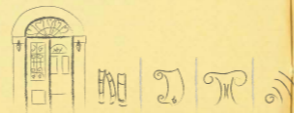

στοὺς ἄμμους τῆς ἀκρογιαλιᾶς κ' ἐβγάλανε τὰ δῶρα
ποὺ οἱ Φαίακες τοῦ χάρισαν, οἱ πολυπαινεμένοι,
ἀπὸ τῆ μεγαλόκαρδη τὴν Ἀθηνᾶ βαλμένοι
σὰν στὴν πατρίδα γύριζε, στὸν ποθητό του τόπο.
Καὶ σωριαστὰ τὰ ἔμαζεψαν καὶ στῆς ἑληᾶς τὴ ρίζα
κι' ἀπόξω καὶ παράμερα τοῦ δρόμου τ' ἀπιθώσαν,
μήπως κανένας ἀπὸ ἑκεῖ περαστικὸς διαβάτης
πρὶν ὁ Ὀδυσσεᾶς σηκωθῆ γυρέψη νὰ τὰ πάρη,
κι' ἔπειτα ταξειδέψανε στὸν τόπο τους νὰ πᾶνε.
Μὰ κι' ὁ μέγας ὁ Θεὸς τῶν θαλασσῶνε ὄλων,
ποὺ περιζώνουνε τὴ γῆ καὶ τὴν ἐσυγκρατοῦνε,
πάντα τὸ πρῶτο του θυμὸ καὶ τὴν ὀργὴ βαστοῦσε

καὶ τὸν μέγαν ἥρωα, τὸν ἰσόθεον Ὀδυσσεά,
δὲν ἔπαυε νὰ ἐχτρεύεται καὶ ν' ἀπολησμονάη.

Καὶ τοῦ Διὸς στὸν Ὀλυμπο τὴ γνώμη του ἐρωτοῖσε :

Δία, πατέρα, τοῦλεγε, καμμιά τιμὴ καὶ δόξα
μὲς τοὺς ἀθάνατους Θεοὺς δὲ θὰ μπορέσω νὰ χω
σᾶν οἱ θνητοί, οἱ Φαίακες, ποῦνε κι' ἀπογονοί μου
ἀσέβαστα μοῦ φέρνονται· γιατί τὸν Ὀδυσσεά
νὰ τὸν ἀφίσω ἐλόγιαζα νὰ πάη στὴ πατρίδα
σὺν πρῶτα βάσανα πολλὰ καὶ πίκρες δοκιμάση,
ὅμως χωρὶς τὸ γυρισμὸ γιὰ πάντα του νὰ χάση
ἀφοῦ τὸν ἔταξες ἐσὺ κι' ἐδέχτηκες νὰ γίνῃ.
Μὰ νὰ πὺν τώρα γίνηκε· κι' ἐκεῖνοι σὲ καράβι
τὸν γοργοταξειδέψανε γλυκαποκοιμισμένον

καὶ τὸν ἐβγάλαν στὶς στεριὲς ἀπάνω τῆς Ἰθάκης,
μὲ δῶρα ἀμέτρητα μαζί χάλκωμα καὶ χρυσάφι
κι' ἓνα σωρὸ φορέματα, καλοῦφασμένα ροῦχα,
ποῦ τόσα δὲν θᾶν ἔφερνε μαζί του ἀπὸ τὴν Τροία
ὁ Ὀδυσσεάς σὺν γύριζε ἄβλαπτος ἀπὸ κεῖθε
κι' ἔπερνε ἀπὸ τὰ λάφυρα τὸ μερτικό του ἀκέρηο·.

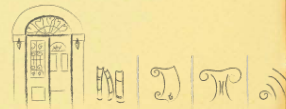
Κι' ὁ Δίας πὺν ἀπ' τὸ θρόνο του καὶ μ' ἓνα γνέψιμό του,
ὅλα τὰ νέφη τ' οὐρανοῦ μαζώνει καὶ σωριάζει
τ' ἀπάντησε καὶ τοῦλεγε :

« Ἀλλοίμονο ! ποῖο λόγο
ἔβγαλες ἀπ' τὸ στόμα σου, Θεέ, πὺν ἡ δύναμί σου
ὅλη τὴ γῆ συθέμελα μπορεῖ ν' ἀνασαλεύῃ ;

καμμιάς τιμῆς οἱ ἀθάνατοι δὲ σὲ στεροῦνε ἐσένα·
μὰ θάτανε καὶ δύσκολο κανέναν νὰ τολμήσῃ
ἐσὲ τὸν πρωτογέννητο κι' ἀπ' ἑτοὺς θεοὺς κορῶνα
νὰ πάψῃ νὰ τὸν σέβεται· ἂν ὅμως κάποιος τύχῃ
ἀπ' τοὺς θνητούς, πού ἡ δύναμη κι' ἡ τόλμη του τὸν κάνει
νὰ παραφέρεται ποτὲ καὶ σέβας νὰ μὴ σοῦχη,
στὸ χέρι σου εἶνε πάντοτε ἐκδίκηση νὰ πάρῃς.
Κάμε λοιπὸν ὅτι μπορεῖς κι' ἀρέσει στὴν καρδιά σου».

Κι' ὁ Ποσειδῶνας ὁ Θεός, ὅπου τὴ γῆ τραντάζει,
τ' ἀπάντησε καὶ τοῦλεγε :

«Θεέ, τρανέ, μεγάλε
πού κυβερνάς τὰ σύγνεφα τὰ μαῦρα στοὺς αἰθέρες

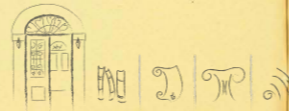
αὐτὸ πού λὲς θὰ τῶκανα χωρὶς καμμιά ἀργοπóρια·
μὰ τὴν ὀργή σου σκιάζομαι καὶ πρέπει ν' ἀποφεύγω
καὶ τώρα πόθος μ' ἔπιασε τ' ὄμορφο τὸ καράβι
πού ἀπὸ τὸ ξεπροβόδιμα τοῦ Ὀδυσσεά γυρίζει
μέσα στὸ σκοτεινόμαυρο τὸ πέλαο νὰ βουλιάξω
κι' ἐδῶ κι' ὀμπρὸς νὰ πάψουνε στὰ πλοῖα τους νὰ πέρνουν
κι' ἀνθρώπους νὰ ξεπροβοδοῦν· κι' ἔπειτα θ' ἀποκλείσω
τὴν πόλι τους ψηλὸ βουνὸ ὀλόγυρά της στῶντας».

Κι' ὁ Δίας ὁ τρανὸς θεὸς πού μ' ἕνα γνέψιμό του
ὅλα τὰ νέφη τοῦρανοῦ ἀνασηκώνει τοῦπε :

«Θεὲ πού τόσο σ' ἀγαπῶ μοῦ φαίνεται πὼς θάναί
αὐτὸ πού τώρα θὰ σοῦ πῶ καλύτερο νὰ κάμῃς.
Τὴν ὥρα πού ὅλοι οἱ Φαίακες θὰ βλέπουν ἀπ' τὴ πόλι

τὸ πλοῖο τους ἀρμενίζοντας νᾶρχεται πίσω, τότες
ἔσὺ στήν ἀκροπελαγιά σιμά νὰ τὸ πετρώσης
καὶ πετρωμένου καραβιοῦ στὸ πέλαο νὰ φαντάζη
κι' ὅλοι ν' ἀποθαμάζουνε· κι' ὕστερα καὶ τὴν πόλι
φρόντισε μέ θεόρατο βουνὸ νὰ τὴν κυκλώσης».

Αὐτὰ σᾶν ἄκουσε ὁ Θεὸς ὁ μέγας Ποσειδῶνας,
ὅπου σᾶν θέλει δύναται τὴ γῆ ν' ἀνασαλεύη,
γιὰ τὴ Σχερία κίνησε, τὴ χώρα τῶν Φαιάκων·
καὶ στὸ νησί τους φτάνοντας ἀπόξω ἀκαρτεροῦσε·
καὶ τὸ καράβι φάνηκε στὸ πέλαο ν' ἀρμενίζη
καὶ νᾶρχεται γοργὰ γοργὰ, τὴν πόλι νὰ ζυγώνη.
Τότες ἀμέσως ὁ Θεός, ὅπου κουνάει τὴν πλάση.

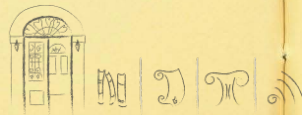
κοντοσιμώνει δίπλα του, τὸ χέρι του ξαπλώνει
καὶ τὸ βαρεῖ καὶ πέτρινο γίνεται τὸ καράβι
καὶ μέσα στὰ κατάβαθα τῆς θάλασσας ριζώνει
καὶ φεύγει ἀμέσως ὁ Θεὸς καὶ χάνεται ἀπὸ ἔμπρός του.
Κι' οἱ Φαίακες οἱ ναυτικοί, οἱ κοσμοξακουσμένοι,
ὁποῦνε στὰ μακρὰ κουπιὰ τεχνῖτες καὶ ξεφτέρια,
λόγια καὶ γνῶμες ἄρχιζαν νὰ λένε μεταξύ τους,
καὶ κάποιος ἄλλον βλέποντας τοῦλεγε μ' ἀπορία.

« Ἄλλοίμονο ! ποιὸς τῶδεσε στὸ πέλαο τὸ καράβι
σᾶν στήν πατρίδα γύρισε κι' ἐφανερώθηκε ὅλο ; »

Ἐκεῖνος τέτοια τοῦλεγε γιὰτὶ κανεῖς ἀπ' ὅλους

δὲ γνώριζε τί γίνηκε : Τότες τὸ λόγο πέρνει
ὁ βασιληᾶς, ὁ Ἄλκίνοος, καὶ λέει νὰ τὸν ἀκοῦνε :

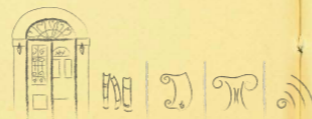
«Ὡμίμενα πόσοι παλαιοὶ χρησμοὶ καὶ προφητεῖες,
ποῦλεγεν ὁ πατέρας μου, ἀληθινὲς ξεβγαίνουν,
πῶς μᾶς φτονάει κι' ὀχτρεύεται ὅλους ὁ Ποσειδῶνας
γιατὶ μὲ τὰ καράβια μας στέλνουμε στὴν πατρίδα
ὅλους χωρὶς νὰ πάθουνε κακὸ μὲς τὸ ταξειδί·
κι' εἶπε πῶς κάποιο μιὰ φορὰ καράβι τῶν Φαιάκων
ὄμορφο καὶ καλόδετο καθὼς θὲ νὰ γυρίζῃ
μέσα στὴ μαύρη θάλασσα κομμάτια θὰ τὸ κάμη
καὶ μὲ θεόρατο βουνὸ τὴν πόλι θὰ κυκλώσῃ.
Ὁ γέρος ἔτσι τοῦλεγε καὶ τὰ δικά του λόγια
ὄλα τοὺς ἀληθεύουνε· μὰ κι' ὄλοι σας θὰ πρέπει

ὅ,τι σᾶς πῶ νὰ κάνουμε· ἐδῶ κι' ὀμπρός, ἀνθρώπους
ποὺ φτάνουνε στὴν πόλι μας καὶ στὴ δική μας χώρα
νὰ πάψουμε νὰ στέλνουμε καὶ νὰ ξεπροβοδοῦμε·
καὶ γιὰ τιμὴ καὶ σεβασμὸ τοῦ Ποσειδῶνα τώρα
δώδεκα ἄς θυσιάσουμε δαμάλια διαλεγμένα
μήπως καὶ πειὰ κάνει ἔλεος καὶ νὰ μὴν κλείσῃ στρέξῃ
τὴν πόλι μας, ψηλὸ βουνὸ ὀλόγυρά της στῶντας».

Ἔτσι τοὺς εἶπε ὁ Ἄλκίνοος κι' ἐκεῖνοι φοβισμένοι
τῶν δαμαλιῶν ἐφρόντιζαν τὴν ἱερὴ θυσία
καὶ στὸ μεγάλο τὸ θεό, τὸν Ποσειδῶνα, εὐχόνταν
οἱ ἀρχηγοὶ καὶ προὔχοντες τῆς χώρας τῶν Φαιάκων
ὀλότροι κι' ὀλοτρόγυρα ἀπ' τὸ βωμὸ του ἐκεῖ ὄλοι.

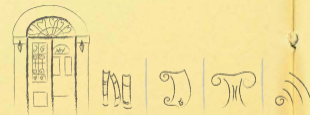
Κι' ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἥρωας, πὺν πάνω στῆς πατρίδας
τὰ χῶματα ἐκοιμόντανε, σηκώθηκε ἀπ' τὸν ὕπνο·
μὰ δὲν τὴν ἀναγνώρισε γιατί καιροὺς καὶ χρόνους
στὴν ξενητεία βρισκόντανε· κι' ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Παλλάδα,
τοῦ Δία ἡ κόρη, ἐγνοιάστηκε νὰ ρίξει ὀλόγυρά του
μεγάλη θαμποκαταχνιά, ἀγνώριστος νὰ μένη,
ὡς νὰ προφτάση νὰ τοῦ πῆ καὶ νὰ τὸν ὀρμηνέψη
πὺς μήτε στὴ γυναῖκα του μήτε καὶ στοὺς δικούς του
καμμιά νὰ δώση γνωριμιά, μήτε καὶ στοὺς πολίτες
πρὶν οἱ μνηστῆρες δώκουνε λόγο στὰ κρίματά τους·
γι' αὐτὸ ὅλα ἐκεῖ φαινόντανε στὸ βασιλεῖα τριγύρω
ἀλλοιώτικα κι' ἀγνώριστα· οἱ δρόμοι τοῦ φαινόνταν

πὺς τελειωμὸ δὲν εἶχανε καὶ τὰ λιμάνια γύρω
τοῦ φάνταζαν πὺς εἶτανε ὅλα γι' ἀραξοβόλι
καὶ πὺς τὰ δέντρα ἀνθίζανε καὶ τὰ γκρεμνὰ κι' οἱ βράχοι.
Κι' ἄξαφνα ξεπετάχτηκε καὶ στέκοντας ὀλόρτος
τὸν πατρικό, τὸν τόπο του, κύτταε καὶ θωροῦσε
καὶ βαρυναστενάζοντας μέσ' ἀπ' τὰ φυλλοκάρδια
καὶ μὲ τὰ δυὸ τὰ χέρια του χτυπῶντας τὰ μηριά του
θρηνολογῶντας ἔλεγε :

«Ποῦ κι' ἀλλοίμονό μου !
σὲ ποιῶν ἀνθρώπων τάχατες τὸν τόπο νᾶχω φτάσει ;
νᾶνε ἀγριοὶ κι' ἀφιλόξενοὶ κι' ἄδικα νὰ λογιάζουν

ἢ καὶ τοὺς ξένους σέβονται καὶ τοὺς θεοὺς φοβούνται ;
ποῦ φέρνω τέτοιους θησαυρούς ; σὲ ποιὲς πλανιέμαι χῶρες ;
ὅλα τὰ πλούτια τοὺς αὐτὰ μακάρι νᾶχαν μείνη
ἐκεῖ κοντὰ στοὺς Φαίακες, καὶ νᾶφτανα ἐγὼ κάλλιο
σὲ κάποιον ἄλλον βασιλῆᾶ ἀπ' τοὺς μεγαλοψύχους
ποὺ θὰ μὲ φιλοξένιζε καὶ θὰ μὲ βοηθοῦσε
γιὰ νᾶρωτῶ σιὴν πατρίδα μου· καὶ τώρα δὲ γνωρίζω
σὲ ποιόνε τόπο νᾶβαζα τοὺς θησαυρούς μου τούτους,
μὰ πάλι πειὰ δὲν ἤμπορῶ ἐδῶ νὰ τοὺς ἀφίσω
μήπως γιὰ νὰ μὲ βλάψουνε μοῦ τοὺς ἀρπάξουν ἄλλοι.
"Ἄχ, δυστυχιά μου, φαίνεται, πὼς φρόνιμοι δὲν ἦταν
οὔτε καὶ δίκαια κρίνανε οἱ πρῶτοι τῶν Φαίακων
ποὺ σ' ἄλλον τόπον ἄγνωστο καὶ μακρυνὸ μ' ἔφεραν
καὶ μοῦπανε καὶ μοῦταξαν πὼς πάνου σιὴν Ἰθάκη

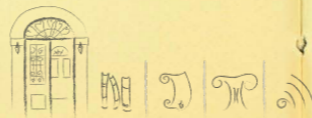
τὴν ξέφαντη, θὰ μ' ἔφεραν κι' ἐβγῆκαν ἀπὸ λόγῳ.
Μακάρι ὁ Δίας τῶν ἱκετῶν καὶ ξένων ὁ προστάτης
ποὺ πάνω ἀπὸ τὸ θρόνο του καὶ βλέπει καὶ δικάζει
καθένανε ἀπὸ τοὺς θνητοὺς ὁποῦθελε ἀμαρτήση
νὰ τοὺς ἐπαίδευε κι' αὐτούς· καὶ τώρα πειὰ ἄς μετρώω
τὰ πράγματά μου ποῦφερα μὴν ἴησαν κανένα
στὸ βαθουλὸ καράβι τοὺς οἱ ναῦτες καθὼς φεύγαν».

"Ἔτσι εἶπε καὶ τοὺς τρίποδες μετροῦσε τοὺς ὠραίους,
τοὺς λέβητες, τὸ μάλαμα καὶ τὰ καλὰ τὰ ροῦχα,
ὅλα τοὺς ὑφαντόπλεχτα, δὲν τοῦλειπε κανένα·
ὅμως τὴ γῆ, τὴν πατρικὴ, ζητῶντας ἐθρηνοῦσε
καὶ βαρυνασπενάζοντας σέρνονταν στ' ἀκρογιαλί

τὸ ἄμμουδερό, τῆς θάλασσης, τῆς πολυκυματούσας.
Κι' ἦρτε σιμά του ἡ Ἄθηνᾶ μοιάζοντας παλληκάρι,
νεῖο πιστικὸ πὸν πρόβατα βόσκει καὶ σαλαγάει,
ἄντρα τρυφεροκάμωτο σᾶν βασιλειάδων γέννα,
κι' ὀλόμαλλη στοὺς ὄμους της ἐφόραγε φλοκάτα
διπλῆ κι' ὁμορφοκέντητη· καὶ στὰ λαμπρά της πόδια
καλὰ εἶχε πέδιλα ἡ θεὰ κι' ἀκόντιο στὰ χέρια.
Καὶ σᾶν τὴν εἶδε χόρηκε ὁ θεῖος ὁ Ὀδυσσεύς
κι' ἀντίκρυα της ἐστάθηκε κι' ἔτσι τῆς ὁμιλοῦσε :

«Φίλε πὸν πρῶτον σ' εὔρηκα σὲ τοῦτο τ' ἀκρογιάλι
χαῖρε καὶ καλοδέξου με καὶ θέλησε νὰ σώσης
τὰ πράγματα ὅλα ὀπούφερα καὶ γλύτωσε κι' ἐμένα,

— 22 —

γιατὶ σᾶν γᾶσουνα θεὸς σὲ δοξοπροσκυνᾶω
καὶ μὲ περίσσιο σεβασμὸ στὰ γόνατά σου πέφτω,
Καὶ τώρα πὲς μου ἀληθινὰ νὰ τὸ καλογνωρίζω,
ποιὰ γῆς πατοῦν τὰ πόδια μου καὶ ποιὰ εἶναι ἡ πολιτεία
καὶ ποιοὶ θνητοὶ τὴν κατοικοῦν· νᾶναι κι' αὐτὸ κανένα
ἀπ' τὰ νησιά πὸν ἀπὸ μακρὰ φαίνονται καὶ προβάλλουν
ἢ ἄκρηα νᾶναι ἀπὸ στερεὰ πλούσια καὶ καρποδότρα
πὸν γέρνει χαμηλώνοντας στῆς θάλασσης τὰ χεῖλη ;»

Κι' ἡ γαλανόφταλμη ἡ θεὰ ἡ Ἄθηνᾶ ἀποκρίθη :

« Ἡ νῆπιος εἶσαι, ξένη μου, ἢ κι' ἦρτες ἀπ' ἀλάργα
σὰ πιάνεις γιὰ τὴ γῆς αὐτὴ κι' ἀναρωτᾶς ποιὰ νᾶνε ;
τόσο στὸν κόσμον ἄγνωστη δὲν εἶνε· τὴ γνωρίζουν,
τὴν καλοξέρουνε πολλοὶ ἀπ' ὅσους κατοικοῦνε

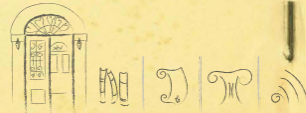
— 23 —

πρὸς τῆς αὐγῆς τὸ ρόδισμα, στὸ ἀνέβασμα τοῦ ἡλίου,
κι' ἀπ' ὅσους πάλι βρίσκονται στὸ σκοτεινὸ του γέρας·
τὰ πετροτόπια τῆς πολλὰ καὶ γι' ἄλογα δὲν κάνει,
κι' ἂν καὶ δὲν εἶναι καὶ πλατεῖα χῶμα φτωχὸ δὲν ἔχει·
σιτάρι βγάζει μπόλικο κι' ἀπὸ κρασί δὲ λείπει,
συχνὰ τὴ βρέχουν ἢ βροχὲς κι' ἢ ἀφροδρῶσι τὴ λούζει·
μέσα στὰ χορτοτόπια τῆς βώδια καὶ γίδια βόσκουν,
λογῆς λογιῶν φυτρῶνουνε στὸ χῶμα τῆς τὰ δέντρα
καὶ τὴν ποτίζουνε πηγὲς ἀστεῖρευτες ὀλοῦθε·
γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ξένε μου, τ' ὄνομα τῆς Ἰθάκης
καὶ μὲς στὴν Τροία τῶμαθαν ποῦ ὅπως τὸ λέει ὁ κόσμος
ἀπὸ τῆ γῆς τῶν Ἀχαιῶν μακρὰ κι' ἀλάργα πέφτει».

Ἔτσι ἡ θεὰ τοῦ μίλησε· κι' ὁ θεῖος ὁ Ὀδυσσεύς

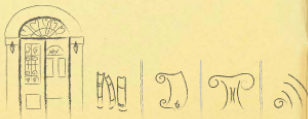
ὁ ἥρωας ὁ πολὺπαθος κι' ὁ πολυσκονταμένος,
μὲς τὴν ψυχὴ του ἀγάλλιαζε κι' ἔχαιρε ποῦ βρίσκόνταν
στὸ χῶμα τῆς πατρίδας του ἀπ' ὅσα τοῦπε ἢ κόρη
τοῦ ἀσπιδοφόρου τοῦ Διὸς ἢ Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα,
κι' ἔπιασε καὶ τῆς ἔλεγε κρύβοντας τὴν ἀλήθεια
κι' ἄλλα τῶν ἄλλων ἄρχισε νὰ λέη καὶ νὰ ἱστορίζη
πάντα στὸ νοῦ του τρέφοντας δόλους καὶ πανουργίες :

«Γιὰ τὴν Ἰθάκη ἐγὼ ἄκουα μὲς τὴν πλατεῖα τὴν Κρήτη,
ποῦ πέρα μὲς τὰ πέλαγα βρίσκεται μακρυσμένη·
μὰ τώρα μὲ τὰ πράγματα αὐτὰ ποῦ βλέπεις ἦρτα
ἀφίνοντας κι' ἄλλα πολλὰ ἐκεῖ γιὰ τὰ παιδιά μου·
κι' ἔφυγα γιὰτὶ σκότωσα τὸ γυιὸ τοῦ Ἰδομενέα

τὸν λατρευτὸ τοῦ Ὁρσίλοχο πού ξέβγαινε ξεφτέρι
στὸ τρέξιμο τῶν ποδαριῶν καὶ στὴν πλατεῖα τὴν Κρήτη
ὄλους στὸ δρόμο ἐνίκαε τοὺς σιτοφάγους ἄντρες·
καὶ τὸν ἐσκότωσά γιατί ζητοῦσε νὰ μοῦ πάρῃ
τὰ λάφυρα πού πήραμε σὰ ρίξαμε τὴ Τροία
πού γι' ἀφορμὴ τους τράβηξα πίκρες καὶ χτυποκάρδια
καὶ στοὺς πολέμους τῶν ἐχτρῶν καὶ σ' ἄγριες τρικυμίες·
κι' ὁ λόγος πού μ' ἀντίστηκε ἦταν γιατί ἐκεῖ πέρα
στὴν Τροία ἀπ' τὸν πατέρα του δὲν ἔστεργα νὰ πέρνω
διαταγὲς γιατί ἤμουνα καὶ σ' ἄλλους καπετάνιος.
Σ' αὐτὸν καρτέρι τοῦστησα μ' ἐνάν δικό μου ἀντάμα
κοντὰ στὸ δρόμο, τὸν πλατὺ, κι' ὅπως ἀπ' τὰ χωράφια
κάτω στὴν πόλι ἐρχόντανε, τὸν χτύπησα μὲ δόρυ,
χάλκινο, καὶ τὸν σκότωσα· κι' ἡ σκοτεινιά τῆς νύχτας

ἐσκέπαζε τὸν οὐρανὸ καὶ μάτι δὲν μᾶς εἶδε
κι' ἔτσι χωρὶς νὰ γνωριστῶ τοῦσβυσα τὴ ζωὴ του.
Καὶ σὰν μὲ τ' ὀλοχάλκινο καὶ μυτερὸ κοντάρι
τὸν ξέκαμα, πετάχτηκα γλήγορα στὸ καράβι
στοὺς ξακουσμένους Φοῖνικες, θερμοπαρακαλῶντας
καὶ δῶρα μυριοπόθητα, δίνοντας ἐζητοῦσα
στὸ πλοῖο νὰ μὲ πάρουνε, στὴν Πύλο νὰ μὲ βγάλουν
ἢ καὶ στὴ θεία τὴν Ἥλιδα πού βασιλεύουν κι' ἄρχουν
οἱ Ἐπειοί· μὰ τοῦ ἀνεμου τὸ ἀγριοφύσημά του
τοὺς ἔσπρωξε ἀπὸ κείθενε χωρὶς νὰ τὸ ποθοῦνε,
γιατί δὲ θέλανε ποτές αὐτοὶ νὰ μὲ γελάσουν,
κι' ἐκεῖθε πλανηθήκαμε κι' ἐφτάσαμε ἐδῶ πέρα
στῆς νύχτας τὰ τρισκόταδα καὶ μὲ μεγάλο κόπο
μὲς τὸ λιμάνι μπήκαμε μόνο κουπιὰ βαρῶντας,

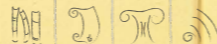
καὶ θύμησι δὲν εἶχαμε καθόλου γιὰ τὸ δεῖπνο
ἂν καὶ πολὺ μᾶς βίαζε τοῦ φαγητοῦ ἢ ἀνάγκη·
μ' ἀδείπνητοι ὄξου ἐβγήκαμε ὅλοι μας ἀπ' τὸ πλοῖο
καὶ κουρασμένοι πέσαμε, κι' ἐγὼ ξεκαμωμένος
ἀπ' τὴν πολλή, τὴν κούραση, σ' ὕπνον γλυκόνε πέφτω·
κι' ἐκεῖνοι σὰν ἐβγάλανε ἀπ' τ' ὄμορφο καρᾶβι
τὰ πράμματά μου ὀπούφερνα, τ' ἀφίσανε σιμά μου
ἐκεῖ στοὺς ἄμμους τοῦ γιαλοῦ ὁποῦ ἐγλυκοκοιμώμουν
κι' ὕστερα πάλι ἐμπήκανε στὸ πλοῖο τους κι' ἐφύγαν
στὴ Σιδονία γιὰ νὰ πᾶν τὴ πόλι, τὴν μεγάλη
κι' ἐγὼ ἐδῶ πέρα ἀπόμεινα μὲ τὴν καρδιά θλιμένη».

Ἔτσι τῆς εἶπε κι' ἡ θεά, ἡ γαλανοματοῦσα,
ἐγλυκοχαμογέλασε στὰ λόγια τοῦ Ὀδυσσεά

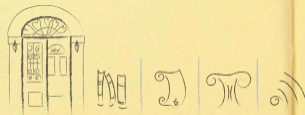
κι' ἀπλώνοντας τὸ χέρι τῆς τὸν ἀπαλοχαϊδεύει
κι' ἐπῆρε τότες τὴ μορφή κι' ἐφάνταζε πὼς ἦταν
ὠραία καὶ σεβαστικιὰ γυναῖκα παντογνώστρα
κι' ἄρχισε καὶ τοῦ μίλησε καὶ τοῦλεγε :

«Πανοῦργος

θὰ νᾶταν καὶ παμπόνηρος ὁποῖος θὰ σὲ περνοῦσε
στὰ δολερὰ τεχνάσματα ποὺ μετρημὸ δὲν ἔχουν
ἔστω κι' ἂν τύχαινε θεὸς μ' ἐσὲ νὰ ἀγωνιζόνταν.
Σκληρὴ καὶ πολυμήχανε κι' ἀχόρταγε σὲ δόλους
ποῦτε κι' ἀκόμα σὰν πατεῖς τὸ χῶμα τῆς πατρίδας
δὲν ἔμελλες τὰ ψέμματα ν' ἀφήσης καὶ τοὺς μύθους,
ποῦ ἀπὸ μικρὸς σ' ἀρέσανε καὶ τόσο τ' ἀγαποῦσες.
Μὰ μεταξὺ μας ἀπ' αὐτὰ ἄς πάψουμε νὰ λέμε

ἀφοῦ κι' οἱ δυό μας ξέρουμε δόλους καὶ πανούργιες,
γιατί μὲς σ' ὄλους τοὺς θνητούς, ἐσὺ ξεβγαίνης πρῶτος
στὴ σκέψι καὶ στὰ γνωστικά, τὰ λόγια, κι' ἐγὼ πάλι
μὲς τοὺς θεοὺς φημίζομαι γιὰ νοῦ καὶ γιὰ σοφία.
Καὶ τᾶχατες δὲ γνώρισες τὴν Ἀθηνᾶ, τὴν κόρη
τοῦ Δία πὸν παντοτεινὰ κοντά σου παραστέκω
καὶ σ' ὄλα σου τὰ βάσανα βρίσκομαι φύλακας σου
κι' ὅπου τοὺς Φαίακες ἔκαμα ὄλους νὰ σ' ἀγαπήσουν,
καὶ τώρα φανερώθηκα ἐδῶ μπροστά σου πάλι
τρόπο νὰ βρῶ νὰ κρύψουμε τοὺς θησαυροὺς σου ἐτούτους
πὸν σοῦδωκαν οἱ Φαίακες, οἱ κοσμοξακουσμένοι,
ὅπου τοὺς παρακίνησε ἢ θέλησι, ἢ δική μου,
σὰν γιὰ πατρίδα μίσηνες καὶ νὰ σοῦ φανερώσω
τὰ ὅσα ἢ μοῖρα σοῦγραψεν ἀκόμα νὰ τραβήξῃς

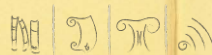

μέσ' στὰ παλάτια σου κακὰ καὶ βάσανα καὶ πίκρες ;
μὰ μὴν ἀνάγκη τὸ καλεῖ κι' αὐτὰ νὰ τὰ ὑποφέρῃς,
καὶ σὲ κανένανε μὴν πῆς εἴτε γυναῖκα εἴτε ἄντρα
πὼς ἀπ' τὰ ξένα ἐγύρισες ἀφοῦ πολὺ ἐπλανήθης
παρὰ τις πίκρες, τις πολλές, σιωπῶντας νὰ ὑποφέρῃς
καὶ προσβολές νὰ δέχεσαι ἀπ' ἄδικους ἀνθρώπους».

Τότες ὁ πολυμήχανος τῆς εἶπεν Ὀδυσσεάς :

«Εἶνε, θεά μου, δύσκολο ἐσένα νὰ γνωρίσῃ
ὅποιος θνητὸς κι' ἂν σ' ἔβλεπε κι' ἂν σὲ συναπαντοῦσε
μ' ὅσα κι' ἂν ξέρῃ πράγματα, μ' ὅση κι' ἂν ἔχη γνῶσι·
γιατί ὅ,τι θέλεις γίνεσαι καὶ κάθε σχῆμα πέρνεις.
Κι' ὅμως ἐτοῦτο πὸν θὰ πῶ πολὺ καλὰ τὸ ξέρω
πὼς πάντα πρῶτα μοῦδειχνες ἀγάπη καὶ φιλία

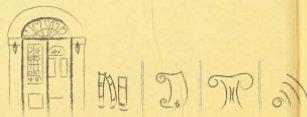
ὅσον ἐπολεμούσαμε οἱ Ἀχαιοὶ στήν Τροία,
σάν ὄμως πιά κι' ἐρρίξαμε τήν πόλι τοῦ Πριάμου,
τήν ὑψηλή, κι' ἐμπήκαμε ὅλοι μας στά καράβια
κι' ἐσκόρπισε τοὺς Ἕλληνες κατατρεμὸς τῆς μοίρας,
δὲ σ' εἶδαν, κόρη τοῦ Διὸς τὰ μάτια μου ἀπὸ τότες
μήτε καὶ σ' ἐννοιῶσα ν' ἀρθῆς σιὸ καλοκάραβό μου
καὶ ν' ἀλαργέψης ἀπὸ μὲ κάποιο κακὸ καὶ πίκρα
παρὰ περιπλανώμονα ἅπαντα κι' ἡ καρδιά μου
σπάραζε ἀπὸ τὰ βάσανα ὧσπου οἱ θεοὶ μέλυσαν
καὶ μ' ἐξελευτερώσανε ἀπὸ τίς κακοπάθειες,
ὅταν ἐσὺ στήν πλούσια, τῇ χώρᾳ τῶν Φαιάκων,
μοῦδινες μὲ τὰ λόγια σου μὲς τὴν ψυχὴ μου θάρρος
κι' ἡ ἴδια μὲς τὴν πόλι τους μ' ἐπῆρες καὶ μ' ἐπῆγες.
Μὰ τώρα στοῦ πατέρα σου τ' ὄνομα σ' ἰκετεύω,

γιατί λογιάζω καὶ θαρρῶ πὼς στήν Ἰθάκην ἀπάνω
τὴ ξέφαντη, δὲν ἔφτασα μ' ἄλλοῦ περιπλανιέμαι
καὶ μοῦ περνάει ἀπὸ τὸ νοῦ πὼς ὅσα λὲς σ' ἐμένα
τὰ πλάθει ἢ φαντασία σου γιὰ νὰ μὲ περιπαίξης.
Λοιπὸν τὴ χάρι κάνε μου καὶ λέγε μου στ' ἀλήθεια
ἂν ἔφτασα καὶ βρίσκομαι στήν ποθητὴ πατρίδα».

Κι' ἡ γαλανόματη θεὰ τ' ἀπάντησε καὶ τοῦπε :
«Μιά τέτοια ἔγνοια πάντοτε μὲς τὴν ψυχὴ σου θάναι,
γι' αὐτὸ στὴ δυστυχία σου δὲ θὰ σ' ἀφίσω μόνο
μιὰ κι' εἶσαι κι' ἔξυπνος πολὺ καὶ μυαλωμένος ἄντρας·
γιατί κάθε ἄλλος ἄνθρωπος πού ὕστερα ἀπὸ τόσες
στά ξένα κακοπάθησες θ' ἀρχόνταν στήν πατρίδα
ὄλο καταχαρούμενος θὰ ποθολαχταροῦσε
νὰ ἴδῃ μὲς τὰ παλάτια του καὶ τέκνα καὶ γυναῖκα»

ὄμως ἐσὺ δὲν ἀγαπᾷς καὶ δὲν ποθεῖς ἀκόμα
γι' αὐτοὺς νὰ μάθῃς τίποτε, ἢ νάκουστῇ πὼς ἦρτες
καὶ θέλεις τῇ γυναῖκα σου πρῶτα νὰ δοκιμάσῃς,
ποὺ πάντα μὲς τ' ἀνάκτορα, πάντα γιὰ σένα μένει
ἔρημη κι' ἀπαρηγόρητη, κι' ἡ νύχτες της κι' ἡ μέρες
περνᾶνε μὲς σὲ κλάμματα καὶ στεναγμοὺς καὶ λύπες.
Κι' ἐγὼ ποτές δὲν ἔπαυα μέσα μου νὰ πιστεύω
πὼς θὰ ξανάρτης σπίτι σου, ὄμως χωρὶς συντρόφους
μὰ στοῦ πατρὸς τὸν ἀδερφό, ἐγὼ, τὸν Ποσειδῶνα
ἀντίπραξη δὲν ἤθελα γιὰ σένανε νὰ φέρω
ποὺ σὲ μισεῖ κατάκαρδα μὲ τὸν πολὺ θυμὸ του
γιατὶ τὸ φῶς ἀφαίρεσες τοῦ ἀγαπητοῦ παιδιοῦ του.
Καὶ τῆς Ἰθάκης τίς μεριές θὰ σοῦ τίς δείξω ἐδῶ ὅλες,
πίστη νὰ βάλῃς στὴν ψυχὴ· νὰ τὸ λιμάνι ἐτοῦτο

εἶνε τοῦ θαλασσοῦθεου τοῦ Φόρκυνου, τοῦ γέρου,
νὰ κι' ἡ ἑλήα, ἡ μακρόφυλλη στὴν ἄκρη τῆς κορφῆς του,
κι' ἀπὸ σιμά της ὄμορφη στὴ θαμποκαταχνιά της
ἡ ἅγια κι' ἱερὴ σπηλιά ποὺ κατοικοῦν ἡ Νύμφες
ποὺ Ναϊάδες λέγοντι· αὐτὸ τὸ σπήλαιο εἶνε
τὸ ἄντρο τὸ θολοσκέπαστο ποὺ πάντα ἐσυνηθοῦσες
θυσίες μεγαλόπρεπες στὶς Νύμφες νὰ προσφέρῃς.
Νὰ καὶ τὸ Νήριτο βουνό, τὸ δασοσκεπασμένο».

Ἔτσι σᾶν τοῦπεν ἡ θεὰ τὴν καταχνιά σκορπάει
καὶ φάνηκε ὀλοκάθαρα ἡ γῆς ὀλόγυρά του
κι' ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ ἥρωας, ὁ πολυσκονταμένος,
ἀγάλλιασε κι' εὐφράνθηκε ἀπὸ χαρὰ θωρῶντας
τὴ γῆ του πιά τὴν πατρικὴ· κι' ἔσκυψε καὶ φιλοῦσε

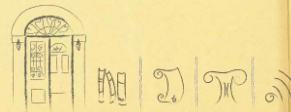
τὸ καρπερὸ τὸ χῶμά της καὶ σκῶνοντας τὰ χέρια
στὶς Νύμφες προσευχόντανε κι' ἔλεγε στὶς εὐχές του:

«Νύμφες, Ναϊάδες, τοῦ Διὸς κόρες ἀγαπημένες
ποτέ δὲ λόγιαζα στὸ νοῦ νὰ σᾶς ξανάϊδω πάλι·
σᾶς χαιρετῶ καὶ τίς εὐχές τίς πιὸ θερμῆς ἄς στέλνω
καὶ δὲ θὰ πάψουμε ποτὲ ἀφιερῶματα ἄλλα
σᾶν πρῶτα νὰ σᾶς δίνουμε, ἂν τοῦ Διὸς ἡ κόρη
ἢ πλουτοδότειρα θεὰ μὲς τῆ ζωῆ μ' ἀφίνει
καὶ τό ἀκριβό μου τὸ παιδί τὸ προστατεύει πάντα».
Καὶ πάλι ἡ γαλανόματη ἢ Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα
στὸν Ὀδυσσεά ἔτσι ἔλεγε :

«Θάρρνε καὶ γιὰ τέτοια
βγάλε τὴν ἔγνοια ἀπὸ τὸ νοῦ κι' ἔλα μονάχα τώρα

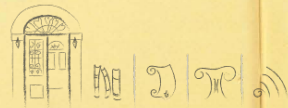
μὲς τῆ θεόχτιστη σπηλιὰ νὰ κρύψουμε τὰ δῶρα
κι' ὅλα νὰ τ' ἀσφαλίσουμε νὰ μὴ χαθῆ κανένα
κι' ὕστερα τὸ καλύτερο νὰ γίνῃ θὰ σκεφτοῦμε».

Ἔτσι σᾶν εἶπεν ἡ θεὰ ἐκίνησε κι' ἐμπῆκε
στὴ θαμποσκότεινη σπηλιὰ καὶ ναύρη ἀναζητοῦσε
κρυψῶνες γιὰ τὰ πρᾶματα· καὶ πιάνει ὁ Ὀδυσσεάς
κι' ἐκεῖ κοντά της ἔφερε ὅλα καὶ τὸ χρυσάφι
τᾶχάλαγα χαλκῶματα καὶ τὰ καλοφιασμένα
τὰ ροῦχα ποὺ οἱ Φαίακες τοῦ τᾶχανε χαρίσει,
κι' ὅλα τὰ καλοφύλαξε· κι' ἡ Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα
τοῦ Δία ἢ κόρη ἢ λατρευτή, πῶχει τὰ νέφη ἀσπίδα,
τῆ τρύπα τῆς πετροσπηλιᾶς ἔφραζε μὲ λιθάρι.

Κι' ἐκεῖ στῆς ἱερῆς ἑληᾶς τῆ ρίζα καθισμένοι
οἱ δύο τους ἐσκεφτόντανε τῶν παραφантаσμένων
μνηστήρων πῶς θὰ τέλειωναν τὸν ἐξολοθρεϊό τους.
Καὶ μεταξύ τους ἄρχισε τῆ γνώμη της νὰ λέη
πρώτη ἡ γαλανόματη ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Παλλάδα :

«Δυσσέα πολυμήχανε καὶ τοῦ Λαέρτη γόνε
πῶζησες κι' ἀνατράφηκες μὲ τίς εὐχὲς τοῦ Δία
γιὰ σκέψου πῶς τοὺς πρόστυχους μνηστῆρες θὰ χτυλήσης
ποὺ τρία χρόνια πέρασαν καὶ μὲς τὸ μέγαρό σου
τὸ νοικοκύρη κᾶνουνε κι' ἀξιῶνουνε καὶ θέλουν
σὲ γάμο τῆ γυναῖκα σου, τὴν πολυζηλεμένη,
καὶ τῆς προσφέρουν ὅλοι τους τοῦ Ὑμεναίου δῶρα
κι' ἐκείνη πάντα μὲ καρδιὰ γιὰ σένα σπαραγμένη

ποὺ ἀγύριστος ἐγίνηκες, σ' ὅλους ἐλπίδες δίνει
καὶ στέλνει τοὺς μηνύματα καὶ καθενὸς τοῦ τάζει
μ' ἄλλα στὸ νοῦ της σκέδια κλώθει καὶ μελετάει».

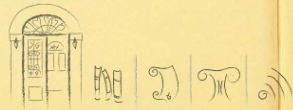
Τότες ὁ πολυμήχανος ἀπάντησε Ὀδυσσεᾶς :

«Ἀλλοίμονο! στ' ἀληθινὰ θὰ μοῦμελε κι' ἐμένα
νὰ πάω κακοθάνατος στὸ ἴδιο μου παλάτι
ὅπως ὁ Ἀγαμέμνωνας ὁ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας
ἄν, ὦ θεά, δὲ μοῦλεγες ὅσα μ' ἀκρίβεια μοῦπες·
μὸν ἔλα τώρα θέλησε νὰ βρῆς μὲ τὸ μυαλό σου
σκέδιο καὶ τρόπο νὰ μπορῶ αὐτοὺς νὰ τιμωρήσω,
καὶ πλαῖί μου παράστεκε· καὶ θάρρος κι' ἀντρεϊωσύνη
δίνε μου νᾶχω σᾶν αὐτὸ πῶδιχα μὲς στὴν Τροία
ὅταν τοὺς προμαχῶνες της χαλούσαμε, τοὺς στέρεους.

“Αν ἔτσι μοῦ παράστεκες θεά, γαλανομάτα,
καὶ μὲ καλοβοήθαες ἐγὼ θᾶν ἠμποροῦσα
καὶ μὲ τριακόσιους νὰ πιαστῶ καὶ πόλεμο νὰ στήσω,
ἔχοντας, θεοδέσποινα, ἐσένα στὸ πλευρό μου
ὅσες γιὰ σκέπη μου φῶρες ἢ χάρη σου θὰ νᾶταν».

Κι' ἡ δέσποινα ἢ Ἀθηνᾶ μὲ τὰ γαλάζια μάτια
ἔτσι σ' αὐτὸν ἀπάντησε :

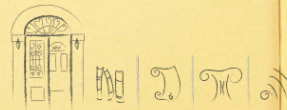
«ὄλο κοντά σου θᾶμαι
κι' ἀπ' τὸ μυαλό μου δὲ θὰ βγῆς σᾶν μποῦμε στὸν ἀγῶνα
κι' ὅπως προβλέπω ἀπ' ὄλους τους πού κάνουν τὸ μνηστῆρα
καὶ μέσα στὰ παλάτια σου σοῦ κατατρῶν τὸ βίός σου
κᾶμποσοι μὲ τὸ αἷμα τους καὶ τὰ κακομυαλά τους
τόπο πολὺ θὰ βᾶψουνε· μὸν ἔλα τώρα στάσου

γιὰ νὰ σὲ κάμω ἀγνώριστον στοὺς ἄλλους τοὺς ἀνθρώπους.
Ζάρες θ' ἀπλώσω σ' ὄλο σου τὸ λιγερὸ κορμί σου
καὶ θ' ἀφανίσω τὰ ξανθὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς σου
καὶ θὰ σὲ ντύσω μὲ παλῆα καὶ χαλασμένα ροῦχα
πού ὄλοι νὰ σ' ἀποστρέφονται καὶ νὰ σ' ἀηδιάζουν,
κι' ἀπ' τὰ πανώρημα μάτια σου, πού ἀστραποβολᾶνε,
θὰ σβύσω κάθε λάμψη τους, θὰ τὰ καταθαμπώσω,
ὥστε νὰ φαίνεσαι ἄσκημος καὶ στοὺς μνηστῆρες ὄλους
καὶ στή γυναῖκα σου μπροστά καὶ στὸ μοναχογυιό σου
πού φεύγοντας τὸν ἄφισες μικρὸν μὲς τὸ παλάτι.
Κι' ἔτσι θὰ φύγης καὶ θὰ πᾶς πρώτονε νάνταμώσης
αὐτὸν πού φυλάει τοὺς χοίρους σου στὰ χοιροκόπαδά σου
πού μένει πάντοτες πιστὸς σὲ σένα κι ἀγαπάει
τὸ γιό σου καὶ τὸ ταῖρι σου τὸ φρόνιμο καὶ τ' ἄξιο·

καὶ θὰ τὸν βρῆς νὰ τριγυρνᾷ ἀντάμα μὲ τοὺς χοίρους
ποὺ βόσκουνε πολὺ κοντὰ στοῦ Κόρακα τοὺς βράχους
καὶ στῆς Ἀρέθουσας πηγῆς τὰ βρυσονέρια γύρω,
κι' ἐκεῖ πολυπαχαίνουνε τρώγοντας βαλανίδι
ποὺ τοὺς τραβάει τὴν ὄρεξη καὶ πίνουν θολονέρια.
Ἐκεῖ σιμὰ του κάθισε κι ἀρώτα τον γιὰ ὅλα
ὡσότου ἐγὼ νὰ πεταχτῶ, Ἄσυσέα, μὲς τὴν Σπάρτη
ποὺ βγάζει τίς πεντάμορφες γυναῖκες νὰ καλέσω
τὸ γυιό σου, τὸν Τηλέμαχο, τὸν πολυλατρεμένο,
ποὺ μὲς τῇ Λακεδαίμονα τῇ χώρᾳ, τῇ μεγάλῃ,
στοὺ βασιληᾷ Μενέλαο ἐπῆγε γιὰ νὰ μάθῃ
τί γίνηκες κι' ἂν βρῖσκεσαι κάπου στὴν πλάση ἀκόμα».

Καὶ τότε ὁ πολυμήχανος ἀπάντησε Ὀδυσσεᾶς :

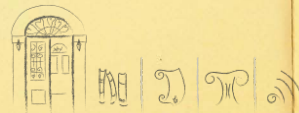
«Καὶ σύ θεὰ ποὺ τᾶξερες γιὰ νὰ τοῦ τὰ κρύψῃς ;
ἢ γιὰ νὰ βασανίζεται κι' αὐτὸς καὶ νὰ χτυπιέται
ἀνάμεσα στὰ πέλαγα τ' ἀτέλειωτα καὶ τᾶγρια
κι' οἱ ἄλλοι νὰ τοῦ κατατρῶν τὸ βιὸς καὶ τ' ἀγαθὰ του ;

Κι' ἡ γαλανόματη θεὰ σ' ἐκείνονε ξανᾶπε :

«Γι' αὐτὸν ἄς μὴν ἀνησυχεῖ τόσο πολὺ ἡ καρδιά σου
ἐγὼ ἢ ἴδια τῶγινά σύντροφος στὸ ταξεῖδι
φήμη νὰ βγάλλῃ κι' ὄνομα πηγαίνοντας νὰ μάθῃ
κι' ἐκεῖ δὲν ἔχει κίντυνο κανένα τὸ παιδί σου
μὰ κι' ἤσυχος καὶ ξέγνοιαστος κάθεται μὲς τοῦ Ἀτρεΐδη,
τ' ἀνάχτορα καὶ χαίρεται τ' ἄφτονα, τὰ καλὰ του.
Κι' ἀλήθεια μὲς σ' ὀλόμαυρο πλοῖο παραμονεύουν
λεβέντηδες καὶ τοῦστησαν καρτέρι νὰ τὸν πιάσουν

καὶ νὰ τοῦ σβύσουν τὴ ζωὴ πρὶν στὴ πατρίδα φτάσει.
Μ' αὐτὰ δὲ θὰ νὰ γίνουνε· πρωτότερα θὰ γάη
τῆς γῆς τὸ χῶμα κάμποσους ἀπ' τοὺς πολλοὺς μνηστῆρες
ποὺ κατατρῶνε σήμερα τὸ βίος καὶ τ' ἀγαθὰ σου».

Καὶ σὰν αὐτὰ τοῦ μίλησε ἡ Ἄθηνᾶ ἢ Παλλάδα
πέρνει βεργούλα μαγικὴ καὶ τὸν ἀπαλογγίζει
καὶ τ' ὄμορφο καὶ λιγερὸ κι' ἀτσάκιστο κορμί του
ζαρωματιὲς τὸ γιώμισε· κι' ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι
τοῦβγαλε καὶ τ' ἀφάνισε τὰ δλόξανθα μαλλιά του.
"Ὑστερα δέρμα τοῦβγαλε δλόγυρα ἀπ' τὸ σῶμα
κατάξερο σὰν νᾶτανε ἀνθρώπου γερασμένου·
τὰ μάτια του τὰ θάμπωσε πὸν πρῶτα ἀστραφτολάμπαν

καὶ ὄλωνε πειὰ τὸν ἔντυσε μὲ ροῦχα χαλασμένα
καὶ μὲ χιτῶνα δλόσχιστο, ὅλα τους λερωμένα
παληὰ καὶ κουρελιάρικα καὶ μαυροκαπνισμένα.
Κι' ἓνα τομάρι τοῦρριξε ἀπάνου του ἀλαφένιο
μακρὸ κι' ἀσχημοκάμωτο καὶ καταμαδημένο
καὶ δεκανίκι τοῦδωσε κι' ἓνα παληὸ δισσάκι
σκισμένο ἀπ' ὄλες τὶς μεριὲς καὶ κατατροπημένο
ποῦχε χοντρὸ καὶ πρόστυχο σχοινὶ γιὰ κρεμαστῆρι·
κ' ἔτσι σὰν ἐσκεφτήκανε κι' ἀποφασίσαν ὅλα
χωρίστηκαν· κι' ἡ Ἄθηνᾶ πετάχτηκε γιὰ ναῦρη
στὴ θεία Λακεδαίμονα τὸ τέκνο τοῦ Ὀδυσσεά.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ